

Prawna ochrona ptaków a remonty budynków

Planując tak poważną inwestycję jak remont czy docieplanie budynku należy z odpowiednim wyprzedzeniem rozważyć wszelkie aspekty prawne, tak wynikające z prawa budowlanego (o czym wie każdy inwestor i budowlaniec), jak i **prawnej ochrony przyrody**. Postępowanie zgodne z prawem jest **obowiązkiem zarówno inwestora** (właściciela, zarządcy), jak i **wykonawców**. Wszelkie przypadki łamania zakazów stanowią **wykroczenie z art. 131 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody** (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.) i są **z urzędu ścigane przez Policję**.

Zniszczenie (zabicie) objętego ochroną gatunkową ptaka stanowi istotną szkodę przyrodniczą i jest **przestępstwem z art. 181 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny** (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.), zagrożonym karą pozbawienia wolności do lat 2. Jeśli zniszczenia zwierząt dokonano w znacznych rozmiarach (np. zniszczenie dużej kolonii jerzyków), jest ono kwalifikowane z **art. 181 § 1 kodeksu karnego** i zagrożone karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Zgodnie z § 8 pkt 2 **rozporządzenia Ministra Środowiska** z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419), usuwanie gniazd ptasich jest dopuszczalne z obiektów budowlanych w okresie od **16 października do końca lutego, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne**. Jest to wyjątek powszechny, wynikający z samych przepisów prawa.

Wszystkie bez wyjątku ptaki i inne zwierzęta domowe i dzikie w Polsce podlegają poza powyższymi przepisami także **ochronie humanitarnej, na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt** (Dz. U. z 2013 r., poz. 856 z późn. zm.). Zakazuje ona niehumanitarnego i nieuzasadnionego zabijania zwierząt oraz znęcania się nad nimi, nakładając w art. 35 za takie działania sankcję grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do roku (w przypadku szczególnego okrucieństwa - do lat 2). Tak kwalifikowane jest np. zamurowywanie żywych zwierząt (ptaków, nietoperzy) w trakcie ocieplania budynku.

Bardzo ważnym dla inwestorów aktem prawnym jest **ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie** (Dz. U. z 2014 r., poz. 210), wprowadzająca do polskiego porządku prawnego wskazania Dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (tzw. Dyrektywa Odpowiedzialnościowa). Ustawa dotyczy szkód znaczących dla poszczególnych gatunków, a takimi są dla jerzyka, wróbla i pustułki, likwidacje ich siedlisk lęgowych w budynkach w wyniku remontu lub docieplania. Zarazem dotyczy wszelkich podmiotów (osób fizycznych, osób prawnych, jednostek nie posiadających osobowości prawnej), których działalność spowodowała lub może spowodować znaczące zmiany w środowisku. Na takich podmiotach ciąży obowiązek **działań zapobiegawczych** w celu zapobieżenia wystąpienia skutków niekorzystnych dla środowiska (np. ptaków i ich siedlisk). Jeśli szkody takie nastąpią, należy powiadomić Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska. Organ ochrony przyrody **dokonyuje ich oceny**, zatwierdza działania naprawcze i określa zakres monitoringu zagrożeń. Na podstawie tego sprawca podejmuje **środki zaradcze**.

Zakazy związane z ochroną ptaków wynikające z ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz.627 z późn. zm.):

- 1) Zgodnie z art. 52 ust. 1 pkt 7 i 8 ustawy o ochronie przyrody zakazane jest niszczenie gniazd lub innych schronień ptaków. Jest to czynność zakazana wymagająca odpowiedniego zezwolenia od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie, zgodnie z art. 56 ust. 2 pkt 1 i 2 ww. ustawy.
- 2) Zgodnie z art. 52 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody obowiązuje zakaz niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych chronionych gatunków zwierząt. W przypadku gdy realizacja czynności może spowodować naruszenie ww. zakazu w odniesieniu np. do ptaków lub owadów objętych ochroną, należy zwrócić się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie na odstępstwo od ww. zakazu (art. 56 ust. 2 pkt 1 i 2 ww. ustawy).
- 3) Zgodnie z art. 52 ust. 1 pkt 12 ustawy o ochronie przyrody obowiązuje zakaz płoszenia i niepokojenia gatunków objętych ochroną. Jeżeli wykonywana czynność może spowodować płoszenie ptaków lub innych gatunków chronionych występujących w ich obrębie, niezbędne jest uzyskanie zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie na odstępstwo od zakazu płoszenia gatunków objętych ochroną (art. 56 ust. 2 pkt 1 i 2 ww. ustawy).